

Als modern militair dient u flexibel en extravert te zijn. Op missie moet u de 'locals' willen domineren, maar óók willen dat u dat lukt zonder één schot te hoeven lossen. Niet alleen landen dienen te worden veroverd en gezuiverd van terroristische netwerken, maar ook de harten en zielen van de bevolkingen. Zo ongeveer luidden de instructies aan de Amerikaanse militairen die eerst vochten in Fallujah en daarna een 'tour of duty' in Atjeh volbrachten, om meteen weer terug naar Fallujah te worden gestuurd.

'Humanitaire coherentie', daar gaat het tegenwoordig om in militaire missies. In een 'humanitair coherent optreden' vormen militaire, politieke en humanitaire actie verschillende delen van één gezamenlijk doel. Militaire en humanitaire missies lijken tegengestelde bezigheden, maar in de praktijk is het alsof de een voor de ander geschapen is. De logistiek van een oorlog is praktisch hetzelfde als die van een humanitaire hulpoperatie. In beide gaat het om snel kunnen verplaatsen van mannen en materieel.

Het beste voorbeeld van wat bedoeld wordt met humanitaire coherentie is de campagne van Amerikaanse en internationale strijdkrachten in Afghanistan. Daar verenigen de drie elementen zich, of althans, dat is de bedoeling. 'Blauwhelm-achtig' worden humanitair coherente militaire optredens ook wel genoemd. Op commando kunnen switchen van agressie naar tederheid: we zien militairen er wisselend succes mee boeken. In het ene deel van Afghanistan worden ze toegejuicht, in het andere worden ze belaagd.

'Wij' gaan er ook naartoe. Tijd voor een cursusje Humanitaire Coherentie.

Humanitair-zijn is zo simpel nog niet. Pijlers van het *humanitarisme* zijn namelijk onpartijdigheid en neutraliteit. Militairen zijn alles-behalve dat. In het humanitarisme gaan de rechten van burgers, van welke partij dan ook, vóór op uw militaire belangen. Gelukkig heeft u al kunnen oefenen onder de Conventie van Genève, die u als militair verplicht om de immuniteit van burgers te respecteren. Als humanitair coherente militair hoeft u alleen nog maar dat ene stapje verder te doen: van zomaar een beetje burgers buiten schot houden, naar verplicht voorrang verlenen aan *humanitaire rechten*. Dat zijn andere dingen dan *mensenrechten*, overigens. Mensenrechten bepalen de standaarden waar individuen minimaal recht op horen te hebben als lid van de menselijke soort. Humanitaire rechten bepalen slechts uw gedragsbeperkingen in oorlogen. Beperkingen zijn nooit leuk, maar u went er maar aan.

Primair zijn regeringen natuurlijk verantwoordelijk voor hun burgers. Uw *humanitaire hulp* is geboden als die regeringen onmachtig zijn om hun verantwoordelijkheden te nemen. Burgers hebben dan niks meer te eten of liggen klem onder bergen puin bijvoorbeeld. In zulke gevallen spreken wij van een *huma-*

Humanitarisme

nitaire ramp. De goede coherente militair rukt dan uit met vorkheftrucks en zakken rijst.

Veel gevoeliger ligt het als u ergens een *humanitaire interventie* pleegt: dat is militair ingrijpen om mensenrechten te herstellen. Dan is er sprake niet van een ramp, maar van een *humanitaire crisis* en zijn regeringen niet zozeer onmachtig, als wel onwillig om verantwoordelijkheid voor het welzijn van hun burgers te nemen. Mensen hebben bijvoorbeeld honger, net als in een *humanitaire ramp*, maar dat is dan niet omdat er geen eten is, maar omdat de regering de beschikbare voedselvoorraden alleen aan de eigen achterban wil weggeven en de rest van het volk laat creperen. Ethiopië, Biafra en Sudan zijn daar historische voorbeelden van. Het zijn ook alledrie illustraties van het droeve feit dat *humanitaire interventie* geen mensenrecht is. Als we geen zin hebben om te interveniëren, kan niemand ons verplichten. Het is niet strafbaar om mensen aan hun lot over te laten.

Humanitaire spelers zijn uw vrienden en vriendinnen in de *humanitaire gemeenschap*, die neerstrijkt in *humanitaire hotspots* – die we niet moeten verwarren met *humanitaire*

ruimtes, waarmee wordt bedoeld de bewegingsruimte die *humanitaire* hebben, vrij van de politieke belangen van het conflict. Een *humanitaire corridor* is wéér iets anders: dat is een veilige aanvoerroute voor *humanitaire hulpgoederen* dwars door de *gevechtslinies*.

Belangrijk om te weten, is dat in veel culturen waar *humanitair* coherent wordt geïntervenieerd c.q. geholpen, het woord 'humanitair' niet eens bestaat. Humanitarisme is een typisch westerse eigenaardigheid.

Humanitair coherente interventies worden dan ook lang niet altijd gewaardeerd. U herinnert zich die in Somalië, begin jaren negentig. De US Army viel binnen om voedselkonvoien te beschermen tegen roofbendes en probeerde en passant om warlord Mohammed Aideed, de ergste van allemaal, te arresteren. Opzet en bedoelingen beantwoordden aan alle regels van het *humanitaire recht* en toch mislukte de missie grandioos. De Somaliërs keerden zich tegen de *invaders*. Van een van de laatste Amerikaanse militairen die uit Somalië werden geëvacueerd, begrijpen we het risico van *humanitaire interventie*. Hij zei: 'We came, we fed them, they got strong, they kicked our asses'.

BERICHT UIT AFRIKA